

# Auditul rapoartelor de sustenabilitate – provocări și perspective

Prof. univ.dr. habil. Ovidiu-Constantin  
**BUNGET**,  
Universitatea de Vest din Timișoara,  
e-mail: ovidiu.bunget@e-uvt.ro

Conf. univ. dr. Alin-Constantin  
**DUMITRESCU**,  
Universitatea de Vest din Timișoara,  
e-mail: alin.dumitrescu@e-uvt.ro

Drd. Oana **BEZERGHEANU**,  
Universitatea de Vest din Timișoara,  
e-mail: oana.bezergheanu97@e-uvt.ro

Lector univ. dr. Oana **BOGDAN**,  
Universitatea de Vest din Timișoara,  
e-mail: oana.bogdan@e-uvt.ro

Cercetător dr. Valentin **BURCĂ**,  
Universitatea de Vest din Timișoara,  
e-mail: valentin.burca@e-uvt.ro

## Rezumat

Această lucrare analizează cele mai recente rapoarte de sustenabilitate ale celor mai mari companii din România listate la Bursa de Valori București (BVB), folosind NVivo pentru a examina cuvintele cheie legate de ESG în diferite sectoare. Rezultatele evidențiază un accent pronunțat pe guvernanță și aspecte de mediu, în special în industriile bancară, tehnologică, energetică și a materialelor. Prin contrast, sectoarele de sănătate, alimente și băuturi prezintă un angajament mai redus față de raportarea de sustenabilitate. Deși majoritatea companiilor sunt alinate la cadrele de raportare recunoscute, nivelul de detaliu și coerența dezvoltărilor variază semnificativ. În ciuda rolului tot mai important al auditului și asigurării în contextul CSRD, mențiunile explicite privind aceste aspecte sunt în continuare limitate. Studiul oferă o imagine de ansamblu actualizată asupra practicilor de raportare de sustenabilitate din România, servind drept punct de plecare pentru analize comparative în anii următori.

**Cuvinte cheie:** ESG; raportare de sustenabilitate; România; BVB; NVivo; CSRD; Taxonomia UE; analiza de conținut;

**Clasificare JEL:** M14, Q56, M41, G38

### Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Bunget, O.-C., Dumitrescu, A. C., Bezergheanu, O., Bogdan, O., Burcă, V. (2025), Auditing the Sustainability Reports – Challenges and Perspectives, *Audit Financiar*, vol. XXIII, no. 3(179)/2025, pp.540-554, DOI: 10.20869/AUDITF/2025/179/015

### Link permanent pentru acest document:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2025/179/015>  
Data primirii articolului: 3.06.2025  
Data revizuirii: 21.06.2025  
Data acceptării: 1.07.2025

## 1. Introducere

Raportarea de sustenabilitate a devenit un domeniu cheie de interes pentru companii și părțile interesate din mediul de afaceri. În acest context, este esențial să fie definite clar reglementările aplicabile și să fie identificate standardele relevante, regulile de implementare, părțile implicate, precum și procesele de verificare și certificare a rapoartelor de sustenabilitate întocmite de companii. Așa cum sunt conturate în prezent, rapoartele de sustenabilitate includ în primul rând informații despre companie, mediul său operațional, activitățile sociale și aspecte ale guvernantei corporative - încadrându-se astfel sub umbrela ESG (din engleză: mediu, social și guvernanta). Acest cadru reflectă cele trei dimensiuni cheie utilizate pentru a evalua impactul mai larg al unei companii: mediu, social și guvernanta.

Pe măsură ce acest articol examinează auditul rapoartelor de sustenabilitate la Bursa de Valori București, se observă un interes tot mai mare pentru publicarea unor astfel de rapoarte în România. Creșterea raportării de sustenabilitate în România poate fi atribuită recunoașterii excelenței prin premii, precum și cererii tot mai mari a părților interesate pentru dezvăluiri transparente și directe, așa cum se vede în literatura existentă și în progresul practicilor ESG în Europa de Est.

De asemenea, România urmărește tendința globală în evoluția raportării de sustenabilitate, un fenomen tot mai răspândit la nivel global. În același timp, deși această creștere a dus la apariția a numeroase reglementări, există controverse în curs de desfășurare cu privire la implementarea acestor cadre și, ulterior, la utilitatea și transparența rapoartelor – mai ales având în vedere nivelul de *know-how* dezvoltat. Unii critici susțin că multe rapoarte nu reușesc să abordeze punctele cheie de interes pentru actorii din piața economică.

Pentru a depăși această deficiență, asigurarea independentă efectuată de auditori profesioniști este considerată din ce în ce mai mult esențială. Rapoartele de sustenabilitate auditate diminuează asimetria informațiilor și fac ca dezvăluirile ESG să fie mai credibile. După cum au subliniat Auliani, Pramesti și Yunita (2023), auditul extern efectuat de agenții guvernamentale, agenții neguvernamentale sau firme profesionale sporesc încrederea publicului și asigură aderența companiilor la sustenabilitate.

Auditul acestor tipuri de rapoarte garantează validitatea informațiilor financiare și nefinanciare, deoarece auditorii

folosesc tehnici stricte de verificare. Funcția lor se schimbă, mergând dincolo de controlul financiar clasic pentru a cuprinde examinarea datelor de mediu și sociale. Lucrarea de față discută modul în care auditorii fac posibilă promovarea calității și integrității rapoartelor de sustenabilitate, oferind o imagine de ansamblu a practicilor actuale și a direcțiilor pentru cercetări și activități ulterioare pentru responsabilitatea corporativă.

## 2. Revizuirea literaturii de specialitate

### 2.1. Raportarea de sustenabilitate – scop și beneficii

Raportarea corporativă a fost menționată încă din 1997 de John Elkington, care a introdus conceptul de Triple Bottom Line (TBL). Acest concept se referă la ideea că performanța unei companii sau a unei organizații ar trebui să depășească rezultatele financiare și să prezinte, alături de criteriile de performanță, detalii privind impactul său social și de mediu.

În anii următori, cadrele globale au recunoscut o dezvoltare considerabilă, pe baza stabilită de Triple Bottom Line (TBL). Cele mai cunoscute cadre de raportare în prezent sunt Global Reporting Initiative (GRI) și Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Cadru GRI oferă una dintre cele mai adoptate structuri pentru raportarea sustenabilității, ajutând organizațiile să-și prezinte impactul ESG în mod clar și comparabil. Standardele cheie includ GRI 302 (Energie), GRI 305 (Emisii), GRI 403 (Sănătate și securitate ocupațională), GRI 404 (Formare și educație) și GRI 205 (Anticorupție). Aceste linii directoare susțin transparența în probleme precum impactul climatic, practicile de muncă și guvernanta, aliniind raportarea corporativă cu așteptările părților interesate și normele globale.

Directiva privind raportarea corporativă privind sustenabilitatea (CSRD) a fost adoptată de Uniunea Europeană în 2022 ca o actualizare majoră a Directivei privind raportarea nefinanciară (NFRD). A intrat în vigoare la 5 ianuarie 2023, iar obligațiile de raportare încep treptat având ca punct de pornire exercițiul financiar 2024. CSRD extinde pe scară largă universul raportării de sustenabilitate, solicitând mai multor companii – mari, listate și unele IMM-uri – să raporteze informații ESG într-

un format electronic standardizat, auditat și ușor accesibil. Acesta integrează sustenabilitatea în strategia de afaceri și în guvernanta corporativă într-un efort de a îmbunătăți calitatea, consecvența și credibilitatea informațiilor non-financiare pentru părțile interesate și investitori.

Nu este nevoie să subliniem beneficiile generale ale raportării de sustenabilitate, în special în contextul actual de afaceri, în care acțiunile unei companii sunt examinate îndeaproape și din ce în ce mai corelate atât cu rezultatele financiare, cât și cu impactul mai larg al unor evenimente de mediu, sociale sau de guvernanta (ESG) specifice. Analiza ESG joacă un rol vital în oferirea unei viziuni multidimensionale a performanței organizaționale dincolo de valorile financiare tradiționale.

O astfel de analiză contribuie la creșterea transparenței, ajută la identificarea riscurilor potențiale într-un stadiu incipient, sprijină alinierea la cadrele juridice și de reglementare, consolidează reputația corporativă, atrage investitori orientați pe termen lung și axați pe sustenabilitate și îmbunătățește coerența strategică și operațională.

În acest sens, cercetătorii Raimo et al. (2025), folosind analiza manuală a conținutului, au evaluat rapoartele integrate a 166 de companii din UE din 2023, codificând sistematic prezența sau absența informațiilor necesare. A fost aplicat un model de regresie liniară pentru a evalua influența dimensiunii firmei și a sensibilității la mediu.

Constatările indică o conformitate medie relativ scăzută cu ESRS – set standarde obligatorii dezvoltate de EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group), dezvoltate la cererea Comisiei Europene în cadrul Directivei CSRD – dar arată că firmele mai mari și cele din industriile sensibile din punct de vedere ecologic sunt mai susceptibile de a se alinia la cerințele ESRS. Acest studiu contribuie cu dovezi empirice privind decalajele de conformitate dintre cadrul existent și ESRS nou introdus, încadrând conformitatea ca un răspuns strategic la reglementările în evoluție.

În acest mediu de afaceri în evoluție, în care raportarea financiară nu mai este suficientă, raportarea de sustenabilitate apare ca un instrument esențial pentru asigurarea relevanței și competitivității corporative. Așteptările părților interesate au devenit mai complexe, necesitând informații integrate care să reflecte nu numai profitabilitatea, ci și responsabilitatea etică și impactul asupra mediului.

## 2.2. Implementarea raportării de sustenabilitate în România

În conformitate cu evoluțiile globale, România și-a aliniat progresiv practicile de raportare de sustenabilitate corporativă la cadrele internaționale și europene.

La nivel european, România a fost supusă Directivei privind raportarea nefinanciară (NFRD) și, mai recent, Directivei privind raportarea corporativă de sustenabilitate (CSRD). Aceste directive urmăresc să armonizeze dezvăluirile ESG în statele membre ale UE și să asigure calitatea și comparabilitatea consecventă a datelor de sustenabilitate.

Transpunerea la nivel național a acestor standarde a fost formalizată prin Ordonanța ministrului finanțelor nr. 85/2024, care reprezintă o etapă de hotărâre în peisajul reglementărilor de sustenabilitate din România. Această ordonanță stabilește obligații detaliate pentru raportarea ESG aplicabile companiilor mari – inclusiv celor listate la Bursa de Valori București, instituțiilor financiare și altor entități de interes public. Acesta impune dezvăluirea transparentă a impactului pozitiv și negativ al sustenabilității și necesită integrarea factorilor ESG în strategia de afaceri.

Ordonanța menționată introduce o implementare etapizată, începând cu exercițiul financiar 2024 pentru entitățile mari cu peste 500 de angajați și extinzându-se treptat până în 2028 la entitățile mai mici și filialele companiilor străine. O clarificare deosebit de importantă a venit la sfârșitul anului 2024, când Ministerul Finanțelor din România a confirmat că entitățile din Valul 2 – despre care inițial se credea că sunt obligate să raporteze conform standardelor NFRD – vor începe obligațiile de raportare alinate la CSRD abia din 2025.

Conform Ordonanței ministrului finanțelor nr. 85, companiile care îndeplinesc criteriile de raportare au două opțiuni: fie pot pregăti un raport local de sustenabilitate, fie pot fi incluse în raportul de sustenabilitate la nivel de grup al companiei-mamă. Cu toate acestea, dacă se alege a doua opțiune, raportul trebuie să prezinte în mod clar și separat informații concise legate de ESG specifice filialei românești. Acest lucru asigură transparența și relevanța pentru părțile interesate locale, chiar și în cadrul unei structuri de raportare consolidate.

În general, implementarea acestui cadru legal îmbunătățește semnificativ infrastructura de raportare a sustenabilității în România, aliniind-o la ambițiile UE, consolidând în același timp transparența corporativă în

ceea ce privește raportarea, responsabilitatea rapoartelor emise și implicarea părților interesate.

Folosind rapoartele de sustenabilitate de la 668 de companii românești din perioada 2019-2021, studiul realizat examinează relația dintre performanța de mediu, o măsură non-financiară, și performanța financiară. Astfel, sunt utilizate două metode analitice: metoda grilei pentru a evalua performanța de mediu și un model de regresie liniară pentru a testa corelația acesteia cu performanța financiară. Tehnicile statistice, cum ar fi analiza toleranței și testul Durbin-Watson, ajută la rafinarea rezultatelor. Rezultatele dezvăluie o corelație pozitivă – companiile cu

o cifră de afaceri mare și un istoric operațional mai lung tind să aibă performanțe de mediu mai puternice. Acest lucru subliniază legătura dintre eforturile de sustenabilitate și succesul financiar (Dobre et al., 2025).

### 2.3. Familiarizarea contextuală și alinierea reglementărilor

**Tabelul nr. 1** indică o direcție clară a reglementărilor pentru raportarea și asigurarea sustenabilității în Uniunea Europeană, făcând referire și la măsurile locale de implementare adoptate în România.

Tabelul nr. 1. Cadre aplicabile pentru raportarea privind durabilitatea		
Cadru	Tip	Scop
<b>CSRD (Directiva privind raportarea corporativă privind sustenabilitatea)</b>	Directiva juridică (UE)	Impune raportarea durabilității pentru companiile mari și cotate la bursă din UE.
<b>ESRS (Standarde europene de raportare privind sustenabilitatea)</b>	Standarde de raportare	Definește conținutul, structura și indicatorii pentru rapoartele de sustenabilitate în cadrul CSRD.
<b>ISAE 3000 (revizuit)</b>	Standard de asigurare	Prezintă procedurile de asigurare pentru informațiile nefinanciare, inclusiv datele privind durabilitatea.
<b>OMF nr. 85/2024 (România)</b>	Legislația națională	Implementează CSRD în România, stabilind cerința națională de asigurare a raportului de sustenabilitate.

Sursa: proiecția autorilor

**Fundația de reglementare – CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive).** Aceasta servește drept cadru juridic general care impune raportarea privind durabilitatea pentru companiile mari și cotate la bursă din întreaga UE. Acesta extinde semnificativ domeniul de aplicare și detaliile cerințelor anterioare (anterior în cadrul NFRD), cu scopul de a îmbunătăți transparența și comparabilitatea informațiilor privind sustenabilitatea.

**Cadrul de raportare – ESRS (European Sustainability Reporting Standards).** Pentru a operaționaliza CSRD, ESRS oferă conținutul și structura standardizată pentru ceea ce companiile trebuie să raporteze. Aceste standarde definesc valorile specifice de mediu, sociale și de guvernantă (ESG), asigurând consecvența în dezvăluirile de sustenabilitate în toate sectoarele și zonele geografice.

**Cadrul de asigurare – ISAE 3000 (revizuit).** Pentru verificarea informațiilor nefinanciare raportate, ISAE 3000 (revizuit) este standardul internațional utilizat de auditori. Acesta sprijină atât angajamentele de asigurare limitate, cât și cele rezonabile și prezintă procedurile de colectare

și evaluare a dovezilor privind dezvăluirile de sustenabilitate.

**Implementare Națională – OMF nr. 85/2024 (România).** România a transpus CSRD în legislația națională prin OMF nr. 85/2024. Această ordonanță impune aplicarea standardelor ESRS și formalizează cerința de asigurare limitată a rapoartelor de sustenabilitate de către auditorii independenți, începând cu exercițiul financiar 2024.

Primul pachet Omnibus al UE, lansat pe 26 februarie 2025, propune modificări ale mai multor reglementări privind sustenabilitatea, inclusiv Directiva privind raportarea sustenabilității corporative (CSRD) și Directiva privind diligența necesară în materie de sustenabilitate corporativă (CSDDD). Directiva „stop the clock”, o parte esențială a pachetului, a fost adoptată de Parlamentul European pe 3 aprilie 2025 și de Consiliul UE pe 14 aprilie 2025. Această directivă amână aplicarea anumitor cerințe CSRD și CSDDD. În plus, pachetul Omnibus include propuneri de simplificare a taxonomiei UE și a mecanismului de ajustare la frontieră a emisiilor de carbon (CBAM).

## 2.4. Evaluarea procesului de determinare a dublei semnificații

După faza inițială de familiarizare contextuală și aliniere la cadrele de reglementare, următorul pas critic în procesul de asigurare se concentrează pe evaluarea modului în care entitatea raportoare își determină subiectele semnificative de sustenabilitate. Aceasta începe cu o evaluare aprofundată a procesului de determinare a dublei materialități (DMA - *Disclosure on Materiality Assessment*).

Auditorul evaluează modul în care organizația identifică impacturile reale și anticipate în toate etapele activității sale comerciale, precum și modul în care riscurile financiare sunt evaluate pe orizonturi de timp: scurt, mediu și lung. O atenție deosebită este acordată proceselor de implicare a părților interesate, care sunt esențiale pentru fundamentarea deciziilor de semnificație în așteptările externe.

### 2.4.1 Validarea declarațiilor prin documente și informații verificabile

Procesul de asigurare continuă cu a verifica dacă toate aspectele semnificative de sustenabilitate identificate prin DMA sunt dezvăluite în mod corespunzător în raport. Auditorii examinează trasabilitatea și fiabilitatea datelor și dacă:

- informațiile cantitative și calitative sunt susținute de documentația primară;
- domeniul de aplicare, limitele și ipotezele care stau la baza informațiilor sunt clar articulate și în concordanță cu cadrul de evaluare.

### 2.4.2. Tipuri de asigurare

**Tabelul nr. 2** prezintă cele două tipuri recunoscute de angajamente de asigurare aplicabile raportării de sustenabilitate în cadrul CSRD și ISAE 3000: asigurare limitată și asigurare rezonabilă.

Tabelul nr. 2. Tipuri de asigurare			
Tipul de asigurare	Proceduri efectuate	Formularea opiniei	Exemplu de expresie
<b>Asigurare limitată</b>	Auditorul efectuează proceduri limitate pentru a identifica inexactitățile semnificative.	<b>Asigurare negativă</b>	„Pe baza procedurilor efectuate, nu am constatat elemente care să sugereze că... este denaturat.”
<b>Asigurarea rezonabilă</b>	Auditorul efectuează teste extinse, similare cu standardele de audit financiar.	<b>Asigurare pozitivă</b>	„În opinia noastră, informațiile se prezintă corect...”

Sursa: proiecția autorilor

Asigurarea limitată este cerința actuală a CSRD și implică proceduri mai puțin extinse, în principal anchete și analize analitice. Concluzia auditorului este exprimată ca o asigurare negativă, indicând faptul că nu a ajuns la cunoștința lor nimic care să sugereze denaturări semnificative. Această abordare este mai eficientă din punctul de vedere al costurilor și este potrivită pentru etapele incipiente ale implementării asigurării durabilității.

În schimb, asigurarea rezonabilă seamănă cu un audit financiar tradițional în profunzimea și rigoarea sa. Acesta oferă un nivel mai ridicat de încredere și este exprimat ca o opinie pozitivă, afirmând că dezvăluirile privind sustenabilitatea sunt, în opinia auditorului, lipsite de denaturări semnificative. Deși nu este încă obligatorie, trecerea la o asigurare rezonabilă este așteptată în următorii ani, pe măsură ce practicile de asigurare se maturizează.

## 3. Metodologie și resurse utilizate

Scopul cercetării a fost de a evalua în ce măsură marile companii românești tranzacționate la Bursa de Valori București (BVB) raportează informații non-financiare legate de sustenabilitate în cele mai recente documente publicate pentru companiile analizate (**Anexa 1**). Pentru a construi eșantionul am urmat o procedură în trei etape. Mai întâi, am identificat principalele domenii economice relevante atât pentru economia României, cât și pentru raportarea de sustenabilitate, grupându-le în șase categorii: Energie și Utilități, Industria Materialelor, Servicii Financiare, Industria Farmaceutică și a Serviciilor Medicale, Tehnologie și Tehnologia Informației și Industria Alimentară și a Băuturilor. În etapa a doua am selectat, din fiecare categorie, companiile reprezentative listate la BVB pe baza dimensiunii financiare, vizibilității pe piață și

importanței sectoriale. În etapa finală, am inclus doar entitățile care publicaseră un raport recent de sustenabilitate (NFRD/CSR/GRI, raport integrat sau ESG stand-alone) accesibil pentru descărcare pe platforma BVB sau pe site-ul propriu. Rezultatul este un eșantion de 35 de firme, considerate unele dintre cele mai mari din România deoarece îndeplinesc cumulativ criteriile

de relevanță sectorială, listare bursieră și transparență ESG (Tabelul nr. 3). Pe baza acestor rapoarte (în limba română) – obținute din baza de date oficială a BVB și de pe site-urile companiilor – am desfășurat o analiză calitativă a conținutului pentru a determina gradul de dezbăluire a informațiilor privind sustenabilitatea.

Tabelul nr. 3. Companii analizate	
Sector	Companii
Energie și Utilități	Electrica S.A., Romgaz S.A., OMV Petrom S.A., Hidroelectrica S.A., Nuclearelectrica S.A., Transelectrica S.A., ENGIE România S.A., E.ON Energie România S.A., GreenGroup
Industria Materialelor	Alro S.A., Chimcomplex S.A., Romcarbon S.A., Holcim România S.A., ROCA Industry, TeraPlast S.A.
Servicii Financiare	Banca Transilvania S.A., BRD - Groupe Société Générale, UniCredit Bank S.A.
Industria Farmaceutică și Medicală	Antibiotice S.A., Biofarm S.A., MedLife S.A., Farmaceutica REMEDIA S.A., Zentiva S.A., Rețeaua de Sănătate Ropharma SA
Tehnologie și IT	UiPath, AROBS Transilvania Software S.A., Digi Communications N.V., Autonom Services
Industria Alimentară și a Băuturilor	Coca-Cola HBC România, Ursus Breweries, Heineken România, Danone România, Aquila Part Prod Com S.A., Purcari Wineries Public Company Limited

Sursa: proiecția autorilor

În plus, scopul acestei cercetări este de a determina subiectele cheie abordate în rapoartele de sustenabilitate printr-un studiu calitativ facilitat de software-ul NVivo. NVivo este un instrument utilizat pe scară largă în cercetarea științelor sociale și a politicilor care sprijină codificarea sistematică, interogarea și vizualizarea datelor textuale. Potrivit lui Bazeley și Jackson (2013), NVivo le permite cercetătorilor „să lucreze mai eficient; pentru a gestiona, modela și înțelege informațiile nestructurate” și facilitează informații mai profunde prin explorarea tematică și analiza frecvenței. Întreaga bază de date a rapoartelor a fost încărcată în software și instrumentul de analiză a frecvenței cuvintelor a fost utilizat pentru a extrage și reprezenta cele mai utilizate cuvinte. Acest lucru ne permite să identificăm cele mai importante teme evidențiate de agențiile de raportare.

Am realizat și o comparație a rapoartelor care conțin cele mai mari cantități din aceste cuvinte esențiale pentru a

încerca să determinăm dacă există modele generale în industrii sau companii sau dacă diferite organizații scriu despre subiecte similare în mod diferit, chiar și cu prezența standardelor de raportare a sustenabilității acceptate la nivel global. Pe lângă aceasta, am analizat și distribuția companiilor din diferite industrii și dacă rapoartele lor de sustenabilitate au făcut obiectul unui angajament de asigurare.

Pornind de la această conceptualizare, prezentul studiu este informat de următoarele întrebări de cercetare:

**Î1:** Ce tipuri de informații non-financiare sunt cel mai frecvent evidențiate în rapoartele de sustenabilitate ale companiilor românești selectate?

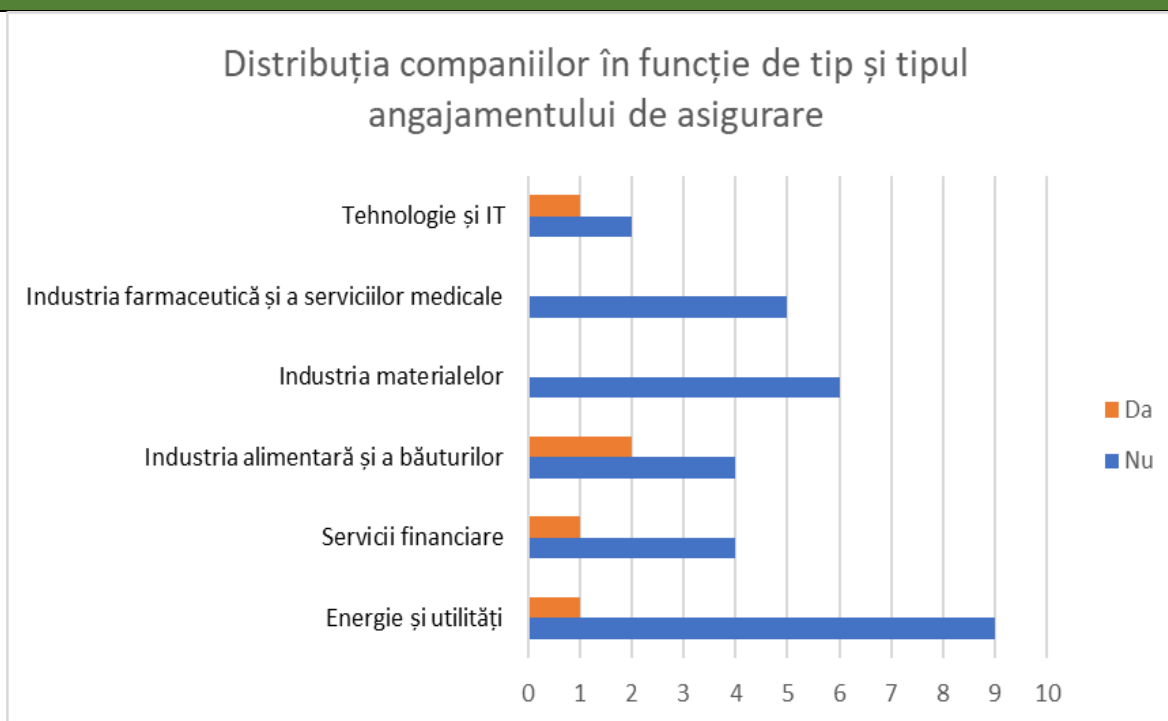
**Î2:** Putem identifica modele, deficiențe sau inconsecvențe în modul în care companiile aplică în practică standardele actuale de raportare a sustenabilității?

## 4. Rezultate

Ca parte a acestei cercetări, fiecare raport de sustenabilitate a fost revizuit individual pentru a identifica referințe la proceduri externe de asigurare sau audit.

Analiza a presupus o căutare țintită a termenilor cheie, precum „audit”, „asigurare” și „raportare”. Acest lucru a permis o evaluare sistematică a faptului dacă informațiile au făcut obiectul unei forme de verificare externă sau a unei misiuni de asigurare limitate.

Figura nr. 1. Angajamente de asigurare pe tip de companie



Sursa: proiecția autorilor

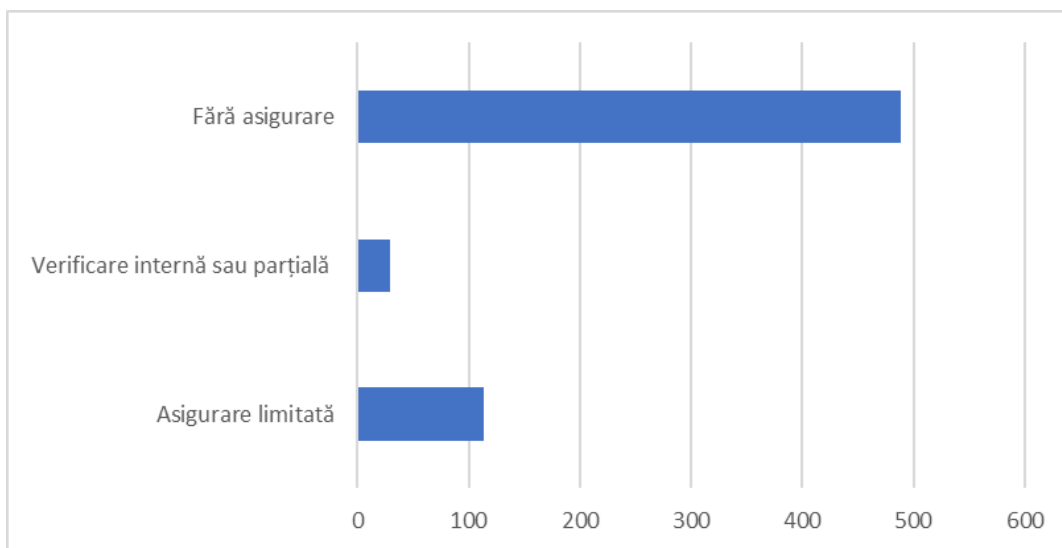
Figura nr. 1 ilustrează distribuția angajamentelor de asigurare între diferite tipuri de companii listate la Bursa de Valori București (BVB), pe baza unei analize aprofundate a rapoartelor de sustenabilitate. Potrivit datelor, doar un număr limitat de companii – în special din sectoarele alimentelor și băuturilor, serviciilor financiare și energiei și utilităților – au raportat în mod explicit că au fost supuse unei asigurări limitate de către terți.

Companii precum OMV Petrom, Banca Transilvania, Coca-Cola HBC România și Heineken România au dezvăluit că au implementat angajamente de asigurare în conformitate cu ISAE 3000 (revizuit), acoperind de obicei indicatori de performanță selectați. Aceste cazuri contrastează cu tendința mai largă observată în industria farmaceutică, medicală și părți ale industriei materialelor, unde rapoartele fie menționează doar verificări interne, aprobări ale consiliului de administrație, fie nicio asigurare.

Din cele 35 de rapoarte de sustenabilitate analizate, 34 au fost întocmite și publicate la nivel local. Un singur raport – Danone România – a fost inclus ca parte a unui raport mai amplu la nivel de grup. Totuși, în acest caz, entitatea românească este menționată doar pe scurt, cu informații minime furnizate, evidențiind lipsa de vizibilitate a performanței specifice fiecărei țări în cadrul informațiilor de grup.

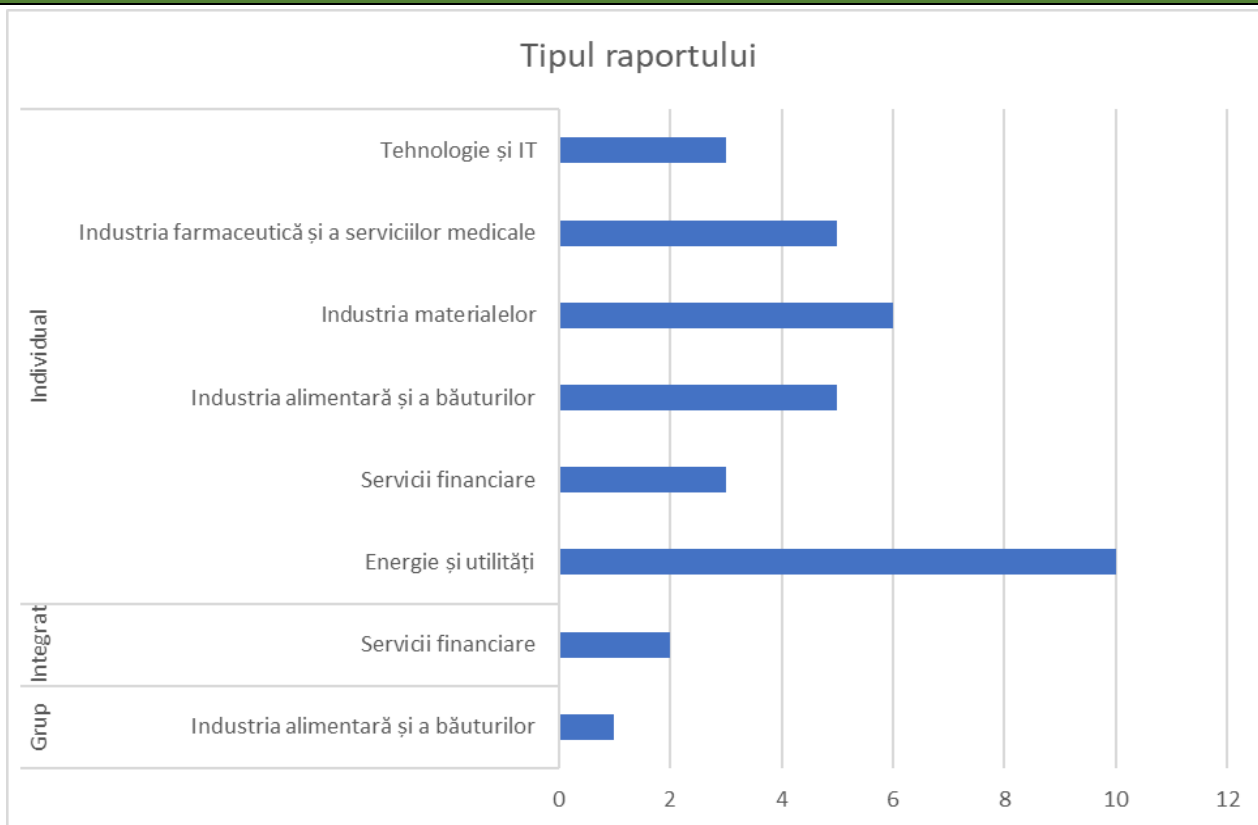
Constatările dezvăluie un peisaj de asigurare fragmentat, cu verificarea de către terți încă neobișnuită. În timp ce unele sectoare încep să se alinieze așteptărilor CSRD, majoritatea rapoartelor analizate sunt din 2023 - înainte ca asigurarea să devină obligatorie. Deoarece rapoartele din 2024 nu erau încă disponibile la momentul examinării, absorbția scăzută reflectă absența unei cerințe legale. Pe măsură ce aplicarea CSRD progresează, pot fi necesare orientări mai clare și o supraveghere mai puternică pentru a asigura consecvența și credibilitatea.

Figura nr. 2. Distribuția asigurării în rapoartele de sustenabilitate



Sursa: proiecția autorilor

Figura nr. 3. Tipuri de rapoarte pe domeniu



Sursa: proiecția autorilor



Utilizarea acestei diagrame lexicografice (**Figura nr. 4**) contribuie la evidențierea elementelor recurente în tre companii, precum și a posibilelor curențe în abordarea anumitor aspecte ale susținabilității. În secțiunile care urmează, vom examina diferențele priorități pentru aceste

probleme în funcție de industrie și vom evalua standardizarea terminologiei, precum și domeniul de aplicare al prezentării în cadrul standardelor de susținabilitate existente.

Tabelul nr. 5. Cele mai utilizate cuvinte și frecvență			
Top 10 cuvinte folosite în rapoartele de susținabilitate de la BVB			
Cuvinte	Lungime	Număr	Procent ponderat
financiar	10	4.105	0,25%
susținabilitate	15	3.998	0,24%
gestiune	10	2.133	0,13%
companiei	9	1.999	0,12%
angajaților	11	1.990	0,12%
riscurilor	10	1.951	0,12%
conformitate	12	1.895	0,12%
Climatice	9	1.750	0,11%
materiale	9	1.680	0,10%
decembrie	9	1.640	0,10%
TOTAL	104	23.141	1,39%

Sursa: proiecția autorilor

Potrivit **Tabelului nr. 5**, cei mai comuni doi termeni – „financiar” și „susținabilitate” – reprezintă un discurs în care susținabilitatea este descrisă în mod regulat în legătură cu performanța financiară și respectarea reglementărilor.

Termenii repetați, de exemplu, „management”, „angajați”, „riscuri” și „conformitate”, demonstrează accentul pe controlul intern, respectarea reglementărilor și responsabilitatea socială. Apariția cuvintelor legate de mediu – de exemplu, „climatic”, „materiale” și „taxonomie” – demonstrează integrarea tot mai mare a jargonului de reglementare al Uniunii Europene și a problemelor legate de riscurile de mediu în comunicarea corporativă. De obicei, menționarea iterativă a termenului „decembrie” implică o tendință modelată în practica de raportare, și anume că un număr semnificativ de organizații își programează rapoartele de susținabilitate spre sfârșitul exercițiului financiar. Observația subliniază legătura puternică dintre calendarul raportării non-financiare și financiare și identifică rolul central al lunii decembrie ca un

indicator de timp în discursul privind susținabilitatea corporativă.

**Tabelul nr. 5** prezintă cei mai comuni termeni utilizați în rapoartele de susținabilitate ale companiilor listate la Bursa de Valori București, încadrate în cadrul ESG (Environmental, Social, Governance). Încadrarea aduce în prim-plan prioritățile tematice ale rapoartelor analizate și oferă o perspectivă asupra priorităților și practicilor de divulgare ale afacerilor românești.

**Tabelul nr. 6** ilustrează principalele cuvinte cheie recurente în funcție de dimensiunea ESG identificate în rapoartele de susținabilitate 2023 ale companiilor listate la BVB. În categoria Mediu (E), termeni precum „climatic”, „materiale”, „emisi”, „resurse” și „taxonomie” semnaleză o preocupare sporită cu privire la impactul asupra mediului și alinierea la prioritățile UE, cum ar fi Pactul verde și Regulamentul privind taxonomia (Comisia Europeană, 2020; Täger, 2021). Dimensiunea socială (S) este reprezentată de cuvinte precum „angajați”, „sănătate”, „comunități” și „siguranță”, reflectând concentrarea companiilor asupra părților interesate interne și a

responsabilității sociale, relevante în special în contextele de piață emergente (Hąbek și Wolniak, 2016; KPMG, 2020). Pentru guvernanta (G) termeni frecvenți, precum „management”, „conformitate”, „raportare” și „consiliu”

subliniază influența structurilor de reglementare și aderarea tot mai mare la cadre precum CSRD (Eccles et al., 2012).

Tabelul nr. 6. Principalele cuvinte cheie în funcție de dimensiunea ESG identificate în rapoartele de sustenabilitate din 2023 ale companiilor listate la BVB			
Mediu(E)	Social(S)	Guvernanta(G)	
Climatice	angajați	gestiune	
Materiale	Sănătate	conformitate	
Emisiilor	Comunităților	scândură	
taxonomie	siguranță	Raportare	
Resurse	responsabil	guvernare	
Climatice	angajați	gestiune	
TOTAL	104	23.141	1,39%

Sursa: proiecția autorilor

Pe baza setului de date analizat, rapoartele de sustenabilitate analizate acoperă șase sectoare majore din economia românească: **energie și utilități, industria materialelor, servicii financiare, farmaceutică și sănătate, tehnologie și IT și industria alimentară și a băuturilor**. Aceste sectoare au fost selectate datorită importanței lor economice și prezenței companiilor cu practici de raportare stabilite.

Printre cei mai vizibili raportori din sectorul energetic se numără OMV Petrom, Electrica și Romgaz, companii care publică constant rapoarte non-financiare sau de sustenabilitate, aliniate la cerințele și orientările Uniunii Europene. În **sectorul serviciilor financiare**, instituții precum **Banca Transilvania, BRD - Groupe Société Générale, UniCredit Bank și BCR sunt cunoscute pentru comunicarea transparentă ESG și sunt frecvent citate în mass-media românească de CSR pentru maturitatea lor de raportare.**

În **industria farmaceutică și medicală**, companii precum **Antibiotice S.A., Biofarm și MedLife** au adoptat din ce în ce mai mult prezentări ESG, în special în ceea ce privește responsabilitatea socială și guvernanta. Sectorul **tehnologic** include reporteri emergenți, dar activi, cum ar fi **Bittnet Systems, AROBS și Digi Communications**, în timp ce **Autonom Services** se remarcă ca un pionier local în raportarea integrată și subiectele economiei circulare.

Industria **alimentară și a băuturilor** este reprezentată de actori globali cu filiale locale, cum ar fi **Coca-Cola HBC**

**România și Heineken România**, care urmează de obicei standarde înalte de raportare dictate la nivel de grup.

Ulterior, am căutat implicarea auditorului financiar extern în rapoartele de sustenabilitate (**Tabelele nr. 7 și 8**).

Tabelul nr. 7. Rapoarte de sustenabilitate, inclusiv referințe externe de asigurare sau audit		
Denumirea companiei	Număr de referințe	Acoperire
DIGI Communications	4	0.01%
ANTIBIOTICE	2	0.01%
BRD	1	0.01%

Sursa: proiecția autorilor

Prezența terminologiei legate de audit („raport de audit”, „raportul de audit”, „raport audit”) a fost detectată într-un număr limitat de rapoarte de sustenabilitate. Rezultatele arată că doar trei companii – DIGI Communications, Antibiotice și BRD – au făcut referire explicită la audit sau asigurare externă în dezvoltările lor de sustenabilitate. Numărul de referințe rămâne extrem de scăzut (maxim 4 mențiuni, cu o acoperire 0,01%) și sugerează că asigurarea externă nu este încă un raport de sustenabilitate comun pentru a fi integrat în rândul companiilor listate la BVB analizate.

**Tabelul nr. 8. Rapoarte de sustenabilitate care conțin trimiteri generale la termeni de audit sau de audit**

Denumirea companiei	Număr de referințe	Acoperire
DIGI Communications	266	0,06
UNICREDIT	72	0,03
BRD	70	0,03
GRUPUL ALRO	69	0,03
MEDLIFE	37	0,02

Sursa: proiecția autorilor

Pentru a identifica în continuare prezența conținutului legat de asigurare, am ajustat criteriile de căutare a textului NVivo folosind criterii mai generale: „audit” sau „auditor”. Acest lucru ne-a permis să surprindem referințe generale la procesul de audit, dincolo de formularea strictă a termenului „raport de audit”. Rezultatele au arătat că mențiunile acestor termeni rămân limitate în rapoartele de sustenabilitate. Cu toate acestea, mai multe rapoarte au demonstrat o utilizare mai consecventă a limbajului legat de audit. Mai exact, rapoartele DIGI Communications, UNICREDIT Bank, Antibiotice S.A., ALRO Group și MedLife au înregistrat cel mai mare număr de apariții. Aceste rezultate sugerează că, deși includerea formală a unui raport de audit în dezvăluirile de sustenabilitate este rară, unele companii integrează sau fac referire din ce în ce mai mult la procedurile de audit în narațiunile lor ESG. Acest lucru poate reflecta o fază de tranziție, pe măsură ce firmele încep să se alinieze la obligațiile de asigurare impuse de reglementări

**Tabelul nr. 9. Principalele cuvinte cheie în funcție de dimensiunea ESG identificate în rapoartele de sustenabilitate selectate ale companiilor listate la BVB**

Denumirea companiei	Referințe	Acoperire
UNICREDIT	2.792	1.92%
DIGI Communications	2.692	1.20%
ROMPETROL	1.691	0.91%
ROMCARBON	839	1.17%
HOLDINGURI ROCAINDUSTRY	397	1.28%
TERAPLAST	370	1.11%
<b>TOTAL</b>	<b>8.781</b>	<b>7.59%</b>

Sursa: proiecția autorilor

În **Tabelul nr. 9** am folosit funcția *Text search criteria* (căutare cuvinte) în NVivo, aplicând operatorul „AND” pentru a identifica co-apariția primelor zece cele mai frecvente cuvinte cheie din rapoartele de sustenabilitate selectate. Cuvintele cheie au inclus: „financiare”, „sustenabilitate”, „management”, „companiei”, „angajaților”, „riscurilor”, „conformitate”, „clima”, „materiale” și „decembrie”.

Rezultatele arată diferite grade de acoperire a cuvintelor cheie ESG în rapoarte. UNICREDIT conduce cu 1,92%, urmată de Roca Industry (1,28%) și DIGI (1,20%). Deși România are mai mulți jucători puternici pe piață, niciun sector nu domină raportarea ESG. Acoperirea ridicată apare în diverse industrii, cum ar fi bancar, tehnologie, materiale și energie, indicând un angajament dispersat cu subiecte de sustenabilitate. În schimb, companiile din domeniul sănătății și al alimentelor și băuturilor prezintă o prezență mai scăzută a cuvintelor cheie ESG, sugerând fie un accent diferit pe raportare, fie o mai puțină aliniere la cadrele ESG standard.

## Concluzii

Analiza rapoartelor de sustenabilitate ale marilor companii românești listate la Bursa de Valori București (BVB) relevă o orientare clară către subiecte precum „sustenabilitate”, „financiare”, „management” și „riscurilor”. Acești termeni reflectă o concentrare organizațională tot mai mare pe guvernanta, conformitate cu reglementările și integrarea sustenabilității în managementul riscului și strategic. Prezența frecventă a „climatic”, „emisilor” (emisii) și „materiale” (materiale) indică în continuare o atenție sporită pentru impactul asupra mediului și alinierea la inițiativele UE, cum ar fi Pactul verde și Regulamentul privind taxonomia.

În ceea ce privește guvernanta, utilizarea repetată a termenilor „conformitate” și „raportare” evidențiază o schimbare către dezvăluiri mai formale, bazate pe reglementări. Această tendință este cea mai evidentă în sectoare precum bancar, tehnologie, energie și materiale, unde companii precum UNICREDIT, DIGI și Roca Industry demonstrează o utilizare mai mare a limbajului ESG. În schimb, sectoarele de sănătate și alimente și băuturi prezintă un angajament mai scăzut față de terminologia ESG, sugerând fie un accent strategic diferit, fie o întârziere în aplicarea standardelor de raportare cuprinzătoare.

Pe parcursul analizei au fost observate mai multe inconsecvențe în modul în care companiile aplică cadrele de raportare de sustenabilitate. Deși multe rapoarte fac referire la alinierea la principiile GRI sau CSRD, profunzimea, terminologia și structura dezvoltărilor variază considerabil, chiar și între companiile din același sector. Unele rapoarte prezintă narațiuni detaliate, bazate pe indicatori, în timp ce altele rămân generale și descriptive, lipsite de indicatori clari sau de clasificare ESG structurată. Aceste disparități indică un nivel inegal de maturitate și ridică îngrijorări cu privire la comparabilitatea și fiabilitatea informațiilor dezvoltate, în ciuda aderării formale la standardele recunoscute.

Acest studiu abordează, de asemenea, o lacună notabilă în literatură, deoarece majoritatea cercetărilor academice se concentrează pe marile corporații multinaționale sau pe piețele din Europa de Vest. România, ca stat membru UE emergent, rămâne subreprezentată în studiile empirice privind dezvoltarea sustenabilității. Prin efectuarea unei analize sistematice bazate pe cuvinte cheie folosind criteriile de căutare a textului NVivo (cu operatorul „AND”), această cercetare oferă o nouă perspectivă asupra modului în care principiile ESG sunt reflectate în practică în diferite industrii la nivel național.

Deși constatările actuale arată o includere limitată a conținutului legat de audit în dezvoltările ESG, analiza mai amplă a cuvintelor cheie indică faptul că unele companii încep să facă referire mai frecvent la procesele de audit – acest lucru este generat în mare parte de faptul că în 2024 (cu raportarea din 2023) implicația a fost limitată, deoarece nu a existat nicio presiune de reglementare pe

piață. În același timp, identificarea unor cuvinte precum „audit” sau „auditor” sugerează o conștientizare tot mai mare a necesității unei raportări credibile, validate extern, ținând cont de cerințele CSRD. Pe măsură ce așteptările de reglementare evoluează, implicarea auditorului va fi esențială - nu numai pentru asigurarea formală, ci și pentru creșterea transparenței, comparabilității și încrederii părților interesate în informațiile de sustenabilitate.

Această lucrare arată că, în timp ce câteva companii au început să adopte practici de asigurare limitate aliniate la standardele internaționale precum ISAE 3000, majoritatea fie nu au verificarea de către terți, fie oferă informații insuficiente despre asigurare. Acest peisaj inegal subliniază importanța aplicării și armonizării viitoare odată ce CSRD va deveni pe deplin aplicabilă.

Cu toate acestea, trebuie recunoscute mai multe limitări. Toate rapoartele analizate au fost scrise în limba română, ceea ce poate limita comparabilitatea cu alte studii efectuate privind dezvoltările în limba engleză. În plus, studiul reflectă în primul rând activitatea de raportare pentru exercițiul financiar 2023, deoarece termenul oficial pentru rapoartele din 2024 nu a trecut încă la momentul redactării acestui articol. Prin urmare, constatările reprezintă mai degrabă un studiu preliminar decât o imagine completă a implementării post-CSRD.

Un studiu de urmărire, odată ce toate rapoartele din 2024 vor fi disponibile, va fi esențial pentru a identifica amploarea impactului reglementărilor și pentru a evalua integrarea ESG realizată în mod consecvent în contextul raportării aflat în proces de standardizare.

## Anexa 1 – Companii de referință și sursele rapoartelor de sustenabilitate

1. Electrica S.A. - Societatea Energetica Electrica SA. , [https://www.electrica.ro/wp-content/uploads/2024/06/ELSA\\_RO\\_Raport\\_de\\_Sustenabilitate\\_Electrica\\_2023.pdf](https://www.electrica.ro/wp-content/uploads/2024/06/ELSA_RO_Raport_de_Sustenabilitate_Electrica_2023.pdf)
2. S.N.G.N. Romgaz S.A., <https://www.romgaz.ro/sites/default/files/2024-06/Raport%20sustenabilitate%20Romgaz%202023.pdf>
3. OMV Petrom S.A., <https://www.omvpetrom.com/services/downloads/00/omvpetrom.com/1522253251887/raport-de-sustenabilitate-omv-petrom-2023.pdf>
4. Hidroelectrica S.A. , [https://cdn.hidroelectrica.ro/cdn/raport\\_sustenabilitate/Raport\\_de\\_sustenabilitate\\_2023.pdf](https://cdn.hidroelectrica.ro/cdn/raport_sustenabilitate/Raport_de_sustenabilitate_2023.pdf)
5. Rompetrol Rafinare S.A., <https://rompetrol-rafinare.kmginternational.com/upload/files/2024-09-19-kmgi-sr-2023-ro-spread-14mb-3602.pdf>
6. ENGIE Romania S.A., <https://www.engie.ro/doc/engie-raport-sustenabilitate-2023.pdf>

7. E.ON Energie România S.A., <https://www.eon-romania.ro/content/dam/eon/eon-romania-ro/documents/Raport-Sustenabilitate-EON-Romania-2023-RO.pdf>
8. Transelectrica S.A., [https://www.transelectrica.ro/documents/10179/16919692/01\\_Raport+sustenabilitate+al+Transelectrica+2023+final.pdf/f4696cbe-8396-4da6-bcaf-dd86837ee3a8](https://www.transelectrica.ro/documents/10179/16919692/01_Raport+sustenabilitate+al+Transelectrica+2023+final.pdf/f4696cbe-8396-4da6-bcaf-dd86837ee3a8)
9. Nuclearelectrica S.A., [https://nuclearelectrica.ro/ir/wp-content/uploads/sites/9/2024/04/SNN-Raport-sustenabilitate\\_RO\\_150mic\\_20240426-1.pdf](https://nuclearelectrica.ro/ir/wp-content/uploads/sites/9/2024/04/SNN-Raport-sustenabilitate_RO_150mic_20240426-1.pdf)
10. GreenGroup (GREEN TECH INTERNATIONAL S.A.), <https://www.green-group-europe.com/storage/files/docs/Green%20Group%20Raport%20sustenabilitate%202023%20digital%20RO-1.pdf>
11. Alro S.A., <https://www.alro.ro/sustenabilitate/rapoarte-sustenabilitate>
12. Chimcomplex S.A., <https://chimcomplex.com/wp-content/uploads/Chimcomplex-SA-Raport-de-Sustenabilitate-2023-RO.pdf>
13. Romcarbon S.A., <https://www.romcarbon.com/wp-content/uploads/2024/06/ROCE-Raport-de-sustenabilitate-2023-RO.pdf>
14. Banca Transilvania S.A., <https://www.bancatransilvania.ro/files/app/media/relatii-investitori/prezentari-roadshows-ri/Prezentari%20generale/Raport-Sustenabilitate-2023.pdf>
15. BRD - Groupe Société Générale, [https://www.brd.ro/sites/default/files/2024-12/Raport\\_Sustenabilitate\\_%20BRD\\_2023\\_RO.pdf](https://www.brd.ro/sites/default/files/2024-12/Raport_Sustenabilitate_%20BRD_2023_RO.pdf)
16. Antibiotice S.A., [https://www.antibiotice.ro/wp-content/uploads/2024/06/RAI2023\\_Antibiotice.pdf](https://www.antibiotice.ro/wp-content/uploads/2024/06/RAI2023_Antibiotice.pdf)
17. Biofarm S.A., [https://www.biofarm.ro/assets/pdf/2022\\_ESG\\_Report\\_final.pdf?r=604](https://www.biofarm.ro/assets/pdf/2022_ESG_Report_final.pdf?r=604)
18. MedLife S.A., [https://www.medlife.ro/sites/default/files/2024-08/MEDLIFE\\_RAPORT%20DE%20SUSTENABILITATE\\_ROMANA\\_FINAL.pdf](https://www.medlife.ro/sites/default/files/2024-08/MEDLIFE_RAPORT%20DE%20SUSTENABILITATE_ROMANA_FINAL.pdf)
19. AROBS Transilvania Software S.A., <https://arobs.com/wp-content/uploads/2024/06/AROBESG-report-2023-Final.pdf>
20. Purcari Wineries Public Company Limited, [https://purcariwineries.com/wp-content/uploads/2024/06/Purcari-Wineries\\_Raport-Sustenabilitate-2023.pdf](https://purcariwineries.com/wp-content/uploads/2024/06/Purcari-Wineries_Raport-Sustenabilitate-2023.pdf)
21. Aquila Part Prod Com S.A., [https://static1.squarespace.com/static/5f9280e565985529d8bbf8a5/t/66cc5b0c3d670b2996eccf57/1724668693345/Raport+de+Sustenabilitate\\_Aquila\\_2023.pdf](https://static1.squarespace.com/static/5f9280e565985529d8bbf8a5/t/66cc5b0c3d670b2996eccf57/1724668693345/Raport+de+Sustenabilitate_Aquila_2023.pdf)
22. Holcim România S.A., <https://www.holcim.ro/sites/romania/files/2024-04/raport-anual-de-mediu-2023-holcim-romania-sa-ciment-alesd.pdf>
23. ROCA Industry, <https://rocaindustry.ro/wp-content/uploads/2025/04/HCMaCYq06GWMOlghaBYAWq4jRnYHgjEzS2Somg.pdf>
24. TeraPlast S.A., [https://investors.teraplast.ro/wp-content/uploads/2024/06/RO\\_Raport-de-sustenabilitate-2023.pdf](https://investors.teraplast.ro/wp-content/uploads/2024/06/RO_Raport-de-sustenabilitate-2023.pdf)
25. UniCredit Bank S.A., <https://www.unicredit.ro/content/dam/cee2020-pws-ro/DocumentePDF/Institutional-Rezultate-financiare/RAPORT-ANUAL-31-12-2023-IN-CONFORMITATE-CU-REGULAMENTUL-5-2018.pdf>
26. Farmaceutica REMEDIA S.A., [https://corporate.remedia.ro/wp-content/uploads/2024/05/Remedia-Raport-de-sustenabilitate-2023\\_final\\_RO.pdf](https://corporate.remedia.ro/wp-content/uploads/2024/05/Remedia-Raport-de-sustenabilitate-2023_final_RO.pdf)
27. Zentiva S.A., <https://www.zentiva.ro/-/media/files/zentivacom/sustainability/2024/2024-sustainability-report.pdf?la=ro-ro&hash=5D7C9D1C073C2DCDE06A9546A5E14A636CFE90D7>
28. Autonom Services, [https://www.autonom.ro/assets/uploads/sustainability/Raport\\_Sustenabilitate\\_Autonom\\_2023.pdf#page=1](https://www.autonom.ro/assets/uploads/sustainability/Raport_Sustenabilitate_Autonom_2023.pdf#page=1)
29. Digi Communications N.V., [https://www.digi-communications.ro/ro/see-file/DIGI\\_20240507083713\\_Raport-Anual-2023.pdf](https://www.digi-communications.ro/ro/see-file/DIGI_20240507083713_Raport-Anual-2023.pdf)

30. UiPath, <https://uipathfoundation.com/wp-content/uploads/2025/05/Annual-Report-2023.pdf>
31. Coca-Cola HBC România, <https://ro.coca-colahellenic.com/content/dam/cch/ro/documents/raport-2023-Coca-Cola-RO.pdf.downloadasset.pdf>
32. Ursus Breweries, <https://ursus-breweries.ro/dezvoltare-durabila/#rapoartele-de-dezvoltare-durabila-pdf>
33. Heineken România, <https://heinekenromania.ro/wp-content/uploads/2024/11/Raport-de-sustenabilitate-HEINEKEN-Romania.pdf>
34. Danone România, <https://danone.ro/rapoarte-anuale/>
35. ROPHARMA SA, [https://ropharma.ro/pdf/rapoarte/rapoarte\\_anuale/CGC\\_RA2024.pdf](https://ropharma.ro/pdf/rapoarte/rapoarte_anuale/CGC_RA2024.pdf)

## Referințe bibliografice

1. Auliani, A., Pramesti, D., & Yunita, L. (2023). The role of auditor in sustainability reporting. *SINOMICS Journal*, 1(6), 826-841. <https://doi.org/10.54443/sj.v1i6.9>
2. de Villiers, C., & Sharma, U. (2020). A critical review of the sustainability reporting research literature. *Journal of Cleaner Production*, 276, 124064. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.124064>
3. Dewi, R., Fitriana, R., & Setiawan, D. (2018). The importance of sustainability reporting in Indonesia: Trends and challenges. *International Journal of Economics and Management*, 12(S2), 355-364.
4. Dobre, C., Baba, C. M., Anton, C. E., Zamfirache, A., & Aldea, D. (2025). Sustainability Reporting and Environmental Responsibility: The Case of Romania. *Administrative Sciences*, 15(3), 103.
5. Popescu, I., & Mihai, L. (2022). The evolution of ESG practices in Eastern Europe. *Journal of Sustainability Reporting*, 2(3), 45-60.
6. European Commission. (2020). EU Taxonomy Regulation. Brussels: European Commission.
7. Raimo, N., L'Abate, V., Sica, D. and Vitolla, F. (2025), Integrated reporting and the Corporate Sustainability Reporting Directive: bridging the gap or growing apart?, *Management Decision*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print, <https://doi.org/10.1108/MD-10-2024-2408>
8. Täger, M. (2021). EU sustainable finance: The role of the taxonomy. London: Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment.
9. KPMG. (2020). The time has come: The KPMG survey of sustainability reporting 2020. <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2020/11/the-time-has-come-survey-of-sustainability-reporting.html>
10. Hąbek, P., & Wolniak, R. (2016). Factors influencing the development of CSR reporting in Poland. *Sustainability*, 8(7), 718. <https://doi.org/10.3390/su8070718>
11. Eccles, R. G., Ioannou, I., & Serafeim, G. (2012). The impact of a corporate culture of sustainability on corporate behavior and performance. Harvard Business School Working Paper, 12–035